

Samenvatting

Het Rekenhof heeft de werking van het automatische berekeningsprogramma Pencalc van de Pensioendienst voor de Overheidssector onderzocht.

Het voorbije decennium zette de Administratie der Pensioenen (AP), sinds 1 januari 2006 omgevormd tot Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS), belangrijke stappen in de geautomatiseerde behandeling van de pensioendossiers. In 1997 werd zo het AP-softwareprogramma opgestart, een verzameling van projecten ontwikkeld binnen de administratie. AP-software omvat o.m. identificatie, personeels-, organisatie- en coderingsbeheer en de automatische pensioenberekening Pencalc.

Pencalc wil het personeel van de PDOS een gebruiksvriendelijk instrument aanreiken om pensioendossiers snel en vakkundig te behandelen vanaf de indiening van de pensioenaanvraag tot de archivering van het afgehandelde dossier.

Pencalc moet in feite de mogelijkheid bieden om de rust- en overlevingspensioenen te berekenen en te beheren van alle administratieve entiteiten waarvoor de PDOS bevoegd is. Omdat het een totaalpakket is dat dient als gegevensbank, automatisch berekeningsprogramma én beheersinstrument, is de correcte werking ervan van het grootste belang.

Het Rekenhof heeft zijn onderzoek vooral verricht aan de hand van simulaties waarbij fictieve pensioenberekeningen werden gemaakt in Pencalc. Daarbij kwam het tot volgende vaststellingen.

Na bijna acht jaar vertoont Pencalc nog altijd lacunes: niet alleen zijn bepaalde categorieën overheidspensioenen niet opgenomen, ook een aantal onderdelen van de pensioenwetgeving zijn nog altijd niet geïmplementeerd. Bovendien werd een deel van de regelgeving, vooral bij wetwijzigingen, laattijdig of niet volledig in Pencalc geïntegreerd. Daardoor moeten bepaalde berekeningen nog altijd, los van Pencalc, volledig met de hand gebeuren.

De tot dusver gehanteerde geïntegreerde structuur van Pencalc, waarbij de gegevensbank en de verwerking ervan tot een pensioenberekening één geheel vormen, lijkt een logische opbouw maar heeft belangrijke nadelen. Aangezien elk dossier wordt bewaard als een resultaat van ingevoerde data waarop een formule is toegepast, is het onmogelijk de gegevensbestanden aan te passen zonder dat de betrokken pensioendossiers worden gewijzigd. Dit zorgt niet alleen voor problemen bij herzieningen die uitwerking hebben na de ingangsdatum van het pensioen, maar vormt een belangrijke beperking voor de simulatiemogelijkheden binnen Pencalc. Het Rekenhof stelt vast dat niet werd geopteerd voor een databank waarin gegevens worden ingevoerd en aparte rekenbladen met de formules.

In tegenstelling tot wat het systeem soms doet vermoeden, bevat Pencalc weinig interne controlefuncties voor de met de hand ingevoerde gegevens.

Bovendien is de huidige verwerking van de gegevensinstroom in hoge mate inefficiënt. Niet alleen zijn de nodige gegevens meermaals laattijdig en onvolledig, de manier waarop ze worden verzameld op zich is vaak achterhaald en de behandeling zeer tijdrovend. Een doorgedreven informatisering waarbij alle data systematisch elektronisch naar de PDOS worden doorgestuurd is dringend nodig. Op die manier kan de PDOS bovendien uitgroeien tot een pensioendienst die enkel nog verantwoordelijk is voor de toepassing van de pensioenreglementering, zonder zich te moeten bekommeren om de correctheid van een aantal basisgegevens.

De PDOS communiceert nog onvoldoende in begrijpelijke taal, die door het handvest van de sociaal verzekerde is voorgeschreven. De overzichtsstaat die de PDOS aan de gepensioneerde bezorgt, is onduidelijk. Soms is de informatie verwarrend, misleidend of fout.

Ten slotte is Pencalc momenteel nog onvoldoende bruikbaar als beleidsinstrument. Door de vergrijzing van de bevolking en de daaraan verbonden stijgende kosten, is er nood aan kwaliteitsvolle prognoses, waarbij de kostprijs van bepaalde beleidskeuzes nauwkeurig kan worden gecijferd.